

Edukacja finansowa

Budżet domowy i usługi finansowe dla domu

United Way Polska

UnitedWay.pl

SPIS TREŚCI

CO TO JEST BUDŻET DOMOWY?.....	4
BUDŻET DOMOWY W PIĘCIU KROKACH.....	5
RACHUNEK PŁATNICZY – DLACZEGO WARTO GO MIEĆ?	8
JAKĄ INSTYTUCJĘ FINANSOWĄ WYBRAĆ?	10
JAK OSZCZĘDZAĆ PIENIĄDZE?.....	11
KONTO (ROR).....	11
DOBRE PRAKTYKI RADZENIA SOBIE Z NIEPOTRZEB- NYMI WYDATKAMI	14
POŻYCZKI.....	16
KONSEKWENCJE ZADŁUŻENIA.....	18
SŁOWNICZEK NAJWAŻNIEJSZYCH POJĘĆ.....	20
PRZYDATNE TELEFONY I ADRESY STRON INTERNETO- WYCH	22

Broszura powstała w projekcie pt. „Edukacja finansowa”
realizowanym z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej.

Opracowanie merytoryczne

Ewa Świerz

Skład i projekt graficzny

Dariusz Bałuk

Wydanie I, 2017

Fundacja United Way Polska

CO TO JEST BUDŻET DOMOWY?

Budżet domowy to wszystkie zaplanowane dochody i wydatki gospodarstwa domowego.

DOCHODY	WYDATKI
Pensja	Stałe opłaty (np. czynsz, elektryczność, telefon, telewizja, internet)
Świadczenia (np. emerytura, renta, stypendia, alimenty)	Spłata rat kredytu, pożyczek
Zasiłki	Wydatki na zakupy i usługi
Dodatkowy dochód	Ubezpieczenia
	Odkładanie oszczędności

BUDŻET DOMOWY W PIĘCIU KROKACH

KROK PIERWSZY

REJESTROWANIE DOCHODÓW I WYDATKÓW

Weź kartkę papieru, na której stworzysz tabelę swoich kwartalnych dochodów i wydatków. Po jednej stronie wpisz przychody – pensje, zasiłki, stypendia itd., po drugiej wydatki. Zbieraj paragony i rachunki, aby na bieżąco monitorować kwoty, które przeznaczasz na zakupy i opłaty. Podziel wydatki na kategorie, co ułatwi późniejszą analizę.

Przykładowy podział wydatków:

- CZYNSZ I OPŁATY ZA MIESZKANIE
- ŻYWNOŚĆ
- WYDATKI NA USŁUGI (np. fryzjer, stomatolog itp.)
- TRANSPORT (bilety, paliwo)
- RATY KREDYTÓW
- ROZRYWKA
- UBEZPIECZENIA
- OSZCZĘDNOŚCI (np. comiesięczny przelew na konto oszczędnościowe)

KROK DRUGI

ANALIZA WYDATKÓW

Zastanów się, jaka jest Twoja sytuacja finansowa i jakie cele chcesz osiągnąć. Zdecyduj, które wydatki możesz ograniczyć, a z których zupełnie zrezygnować.

Przemyśl swoje decyzje zakupowe, biorąc pod uwagę użyteczność danej rzeczy lub usługi, miejsce robienia zakupów (może w supermarkecie lub

dyskoncie można kupić taniej niż w osiedlowym sklepiku?).

Zastanów się, czy potrafisz zrezygnować z przyjemnych, lecz niezdrowych nawyków (palenie papierosów, picie alkoholu, jedzenie słodczy), nie tylko biorąc pod uwagę kwestie zdrowotne, ale też możliwość zredukowania kosztów.

KROK TRZECI

TWORZENIE MODELU WYDATKÓW

Po analizie wydatków z ostatnich kilku miesięcy będziesz wiedział, w jakich kategoriach masz nadwyżkę, a w jakich deficyt. W zależności od tego, czy wydajesz wszystko to, co miesięcznie zarabiasz, czy wydajesz więcej, niż zarabiasz, zaplanuj odpowiednio mniejsze kwoty na kategorie, które są tzw. czarną dziurą w Twoim budżecie. Po upływie kolejnego miesiąca sprawdź, czy zaplanowanie mniejszych kwot umożliwiło Ci oszczędzić pieniądze.

KROK CZWARTY

PLANOWANIE WIĘKSZYCH WYDATKÓW

Zastanów się, jakie jeszcze większe wydatki, oprócz tych, które wpisałeś w tabelę, czekają Cię w bieżącym roku. Mogą to być koszty związane z wakacyjnym wyjazdem, prezentami świątecznymi, organizacją przyjęcia urodzinowego dla dziecka. A może spodziewasz się w kolejnych miesiącach dodatkowego dochodu, np. premii noworocznej, trzynastki itd.?

KROK PIĄTY

TWORZENIE BUDŻETU DOMOWEGO

Budżet domowy to zestawienie wszystkich planowanych dochodów i wydatków gospodarstwa domowego. Na końcu tabeli wpisz sumę comiesięcznych przychodów i sumę wydatków. Jeśli wydatki przewyższają miesięczny dochód, to saldo budżetu domowego będzie ujemne. Oznacza to, że wydajesz więcej, niż masz. Musisz więc wprowadzić plan oszczędzania lub próbować zwiększyć przychody.

PAMIĘTAJ!

- W trudnej sytuacji finansowej warto systematycznie zapisywać wydatki, dopóki nie wyjdzie się na prostą.
- Bądź wymagający dla siebie. Przyglądaj się poszczególnym kategoriom i zastanawiaj się, czy nie da się żyć skromniej.
- W miesiącu poprzedzającym okres świąteczny przegrupuj środki pomiędzy kategoriami – zaplanuj więcej pieniędzy na prezenty, żywność, a zmniejsz wydatki na pozostałe cele.
- Bądź systematyczny. Zapisywanie wydatków powinno stać się Twoim nawykiem, pozwalającym uzyskać kontrolę nad finansami.

RACHUNEK PŁATNICZY DLACZEGO WARTO GO MIEĆ?

BEZPIECZEŃSTWO

Za pieniądze przechowywane na rachunku płatniczym (zwanym potocznie kontem) odpowiada bank lub spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa (tzw. SKOK). Teoretycznie w domu zawsze bezpieczniej, ale nikt z nas nie posiada takich zabezpieczeń, kodów, alarmów, sejfów, jakimi dysponują instytucje finansowe. Poruszanie się z portfelem pełnym gotówki też nie należy do najrozsądniejszych pomysłów. W przypadku kradzieży możemy stracić bardzo dużą część oszczędności. Płatność kartą ułatwia zakupy, nie trzeba się martwić o to, żeby mieć równo odliczoną kwotę. Jeśli jednak dojdzie do zgubienia lub kradzieży karty, należy jak najszybciej ją zastrzec, kontaktując się ze swoim bankiem lub dzwoniąc na nr +48 828 828 828 (informacje o Systemie Zastrzegania Kart, ich bezpieczeństwie oraz listę banków, które w nim uczestniczą znajdziesz na stronie www.zastrzegam.pl).

Używając karty płatniczej, warto pamiętać o podstawowych zasadach bezpieczeństwa:

- nie należy tracić karty z pola widzenia podczas transakcji,
- nie należy zapisywać kodu PIN na karcie ani przechowywać go razem z kartą,
- kartę należy podpisać natychmiast po jej otrzymaniu,
- należy sprawdzać, czy strona, na której podajemy dane karty, jest szyfrowana (adres rozpoczynający się od <https://>).

Więcej informacji na temat bezpiecznego korzystania z kart płatniczych można znaleźć na stronie <https://zbp.pl/dla-konsumentow/bezpieczny-bank/karty-bankowe>.

A co jeśli bank lub spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa zban-

krutuje? Tym również nie musisz się martwić. W takiej sytuacji odpowiedzialność za depozyty przejmuje Bankowy Fundusz Gwarancyjny (gwarantuje depozyty do kwoty 100 000 euro).

Bankowy Fundusz Gwarancyjny chroni środki/depozyty zgromadzone w:

- bankach krajowych (tj. z siedzibą na terytorium Polski),
- spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych,
- oddziałach banków zagranicznych (tj. banków z siedzibą poza granicami Polski, na terytorium państwa niebędącego członkiem UE).

OSZCZĘDNOŚĆ CZASU I PIENIĘDZY

Konto ułatwia dokonywanie opłat np. za mieszkanie, telefon, internet. Jeśli są to stałe kwoty, można zlecić polecenie zapłaty. W ten sposób to instytucja finansowa, a nie Ty, będzie pamiętać, kiedy i gdzie przełać daną sumę. Wiąże się to również z tym, że nie będziesz musiał tracić czasu np. na pocztę, by zapłacić rachunki. Poza tym od każdej transakcji w placówce pocztowej lub agencji płatniczej pobierana jest opłata. Tymczasem, wiele instytucji finansowych oferuje dziś bezpłatne konta, z których możesz wykonywać przelewy przez internet bez żadnej prowizji.

ŁATWY DOSTĘP DO PIENIĘDZY

Bankomaty otwarte są najczęściej 24 godziny na dobę. Nie trzeba więc pamiętać o godzinach otwarcia placówek. W większości sklepów lub punktów usługowych akceptowane są zaś karty płatnicze.

KONTROLA FINANSÓW

Na naszym koncie zapisywane są wszystkie transakcje dokonywane kartą płatniczą, a także przelewy internetowe. Nie trzeba gromadzić paragonów czy rachunków, żeby kontrolować swój budżet domowy.

JAKĄ INSTYTUCJĘ FINANSOWĄ WYBRAĆ?

Dokonując wyboru banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, w której chcesz ulokować swoje oszczędności, warto odpowiedzieć sobie na kilka pytań:

DO CZEGO JEST CI POTRZEBNE KONTO?

1. Zacząłeś pracę i chcesz otrzymywać wynagrodzenie na konto, aby pieniądze były bezpieczne – najlepsze dla Ciebie będzie konto osobiste.
2. Zaoszczędziłeś pieniądze, których nie chcesz trzymać w domu? Załóż konto oszczędnościowe lub lokatę, na której przelana kwota będzie zwiększana o ustalone odsetki.
3. Prowadzisz firmę i w związku z tym musisz posiadać konto firmowe? Dzięki niemu masz możliwość dokonywania darmowych przelewów do ZUS i urzędu skarbowego.

CZY ZAMIERZASZ REGULARNIE KORZYSTAĆ Z KONTA I KARTY PŁATNICZEJ?

Wiele instytucji oferuje zniżki w opłatach za prowadzenie konta albo całkowite ich uniknięcie, np. jeśli będzie ono regularnie zasilane lub dokonasz określonej ilości transakcji kartą płatniczą w miesiącu.

CZY WAŻNY JEST DLA CIEBIE OSOBISTY KONTAKT Z PRACOWNIKAMI INSTYTUCJI FINANSOWEJ?

W takim wypadku wybierz instytucję, która ma dużą liczbę oddziałów. Ważna jest odległość od miejsca zamieszkania lub miejsca pracy, godziny otwarcia placówek, liczba okienek, szybkość obsługi interesanta.

CZY PLANUJESZ ZACIĄgniĘCIE KREDYTU?

Jeśli tak, zwróć uwagę na procedurę udzielania kredytu w danej instytucji, możliwość skorzystania z promocji, a także wysokość kredytu i jego oprocentowania, możliwość konsolidacji kredytów.

JAK OSZCZĘDZAĆ PIENIĄDZE?

MOŻLIWOŚCI OSZCZĘDZANIA

FORMALNE	NIEFORMALNE
<ul style="list-style-type: none">• Konto / ROR• Konto oszczędnościowe• Lokata terminowa• Obligacje skarbowe• Plan systematycznego oszczędzania• III filar / Indywidualne konto emerytalne (IKE)• Fundusz emerytalny• Fundusze Inwestycyjne	<ul style="list-style-type: none">• W domu (w gotówce)• W naturze (złoto, biżuteria, inwentarz, ziemia itd.)

KONTO (ROR)

ROR to skrót od nazwy „rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy”. Jest to tradycyjny rachunek płatniczy, nazywany też kontem osobistym. Na to konto przelewane są wynagrodzenia, stypendia i inne dochody. Używając karty płatniczej, korzystasz z pieniędzy zgromadzonych na tym koncie.

NAJBEZPIECZNIEJSZE SPOSOBY OSZCZĘDZANIA

LOKATA TERMINOWA

Lokata jest najprostszym i jednym z najbezpieczniejszych sposobów inwestowania naszych pieniędzy. Zwykle nie wiąże się to z dodatkowymi kosztami. Założenie lokaty polega na zawarciu umowy z bankiem lub spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową, określającej, że na wyznaczony czas powierzamy określoną kwotę, w zamian otrzymując wyższe, niż przy koncie osobistym, oprocentowanie.

Lokaty różnią się ze względu na stopę oprocentowania i długość trwania lokaty. Najczęściej jest to kilka miesięcy lub rok, ale mogą też być dłuższe terminy. Lokatę można zerwać przed upływem deklarowanego okresu, ale tracimy wtedy całość lub część wypracowanego zysku. Przy otwieraniu lokaty należy zwrócić uwagę, czy jest ona odnawialna. Jeśli tak, to po jej zakończeniu środki automatycznie przechodzą na nową lokatę o takim samym okresie, ale niekoniecznie na takich samych warunkach, jak wcześniej. Inna może być np. wysokość oprocentowania. Jeśli lokata nie jest odnawialna, to po jej zakończeniu bank lub spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa przeleje klientowi, na wskazany rachunek, całą lokatę plus odsetki pomniejszone o podatek od zysku z odsetek.

Lokata o stałej stopie procentowej

Umawiamy się z bankiem lub spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową, że po wygaśnięciu umowy wpłaci na nasze konto określony w umowie procent od kwoty ulokowanej.

Na przykład, jeśli ulokujemy kwotę 5 000 zł na 1 miesiąc przy stałej stopie procentowej 4%, to po miesiącu otrzymujemy kwotę wyliczoną następująco: $16,67 \text{ zł} = 5000 \text{ zł} \times 4\% \times 1 \text{ miesiąc} / 12 \text{ miesięcy}$.

Wzór: $\text{dochód finansowy w skali miesięcznej} = \text{kwota zdeponowana} \times \text{oprocentowanie} \times \text{czas utrzymywania lokaty w miesiącach (okres deponowania)} / 12 \text{ miesięcy}$.

Lokata o zmiennej stopie procentowej

Przewiduje płatność odsetek przy zmiennej stopie procentowej, to znaczy takiej, która w trakcie trwania lokaty może ulec zmianie zarówno na naszą korzyść, jak i na naszą niekorzyść.

Oprocentowanie zmienne jest korzystne, jeśli przewidujemy, że w trakcie trwania naszej lokaty stopy procentowe depozytów zostaną podniesione. Jeśli w terminie obowiązywania naszej lokaty spodziewamy się obniżek stóp procentowych depozytów, wówczas zakładanie lokaty o zmiennym oprocentowaniu może się okazać wyborem niekorzystnym.

Oprocentowanie zmienne jest zależne od zmian stóp procentowych NBP oraz innych czynników zewnętrznych i może ulec zmianie w trakcie trwania lokaty.

Rodzaje lokat bankowych ze względu na okres ich zawarcia

Lokaty mogą być krótkoterminowe (do roku) i długoterminowe (powyżej jednego roku).

Instytucje posiadają w swojej ofercie różne lokaty krótkoterminowe: tzw. overnighty (na jedną noc lub weekend), tygodniowe, dwutygodniowe, miesięczne, 3-miesięczne, 6-miesięczne i roczne.

Warto jednak wiedzieć, że instytucje proponują tym wyższe oprocentowanie, im dłuższy jest okres, na jaki pieniądze zostaną zdeponowane na lokacie terminowej.

KONTO OSZCZĘDNOŚCIOWE

Jest to, jak sama nazwa wskazuje, konto służące oszczędzaniu. Na to konto powinieneś przelewać dodatkowe środki, których nie potrzebujesz na bieżące wydatki. Konto oszczędnościowe jest najczęściej lepiej oprocentowane od podstawowego konta. Łączy w sobie zalety konta osobistego i lokaty. Nasze pieniądze są oprocentowane, ale możemy swobodnie wpłacać i wypłacać środki. Warto jednak pamiętać, że za więcej niż jedną wypłatę będziemy musieli zapłacić. Środki zgromadzone na tym koncie powinny stanowić Twoją polisę na przyszłość. Nie korzystaj z nich więc pochopnie, tylko pozwól się im pomnażać.

DOBRE PRAKTYKI RADZENIA SOBIE Z NIEPOTRZEBNYMI WYDATKAMI

KUPOJ Z LISTĄ

Pozwoli Ci to kontrolować wydatki i nie wydawać pieniędzy na niepotrzebne rzeczy.

OGRANICZ JEDZENIE NA MIEŚCIE

Pomyśl, ile porcji obiadu mógłbyś przygotować za jeden posiłek zjedzony na mieście.

RÓB PRZEMYŚLANE ZAKUPY

Zbieraj gazetki promocyjne, śledź reklamy, sprawdzaj, w których sklepach jest aktualnie najkorzystniejsza dla Ciebie oferta produktowa. Większe sklepy często proponują niższe ceny na różne produkty.

ZMIENŃ KONTO NA TAKIE BEZ OPŁAT

Instytucje finansowe często kuszą nowych klientów atrakcyjnymi ofertami. Może warto przyjrzeć się swoim opłatom za konto i porównać z propozycjami w innych instytucjach.

NIE KUPUJ PRODUKTÓW INWESTYCYJNYCH, KTÓRYCH NIE ROZUMIESZ

Bardzo dużo osób traci, inwestując w różne „nowości” na rynku finansowym. Czasem lepiej mieć mniejszy, ale pewny zysk, niż stracić pieniądze.

Lokując swój kapitał, należy pamiętać o czterech zasadach:

- Sprawdź, czy firma, której zamierzasz powierzyć pieniądze, podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
- Sprawdź, czy obiecwane zyski nie odbiegają znacznie od innych oferowanych na rynku. Każda inwestycja wiąże się z ryzykiem. Im wyższy obiecwany dochód, tym wyższe musi być również ryzyko.

- Uważnie czytaj umowę oraz wszelkie dołączone do niej dokumenty. Jeśli masz wątpliwości – dopytaj.
- Nie podpisuj umów, których nie rozumiesz.

Więcej przydatnych informacji na temat zawierania umów finansowych znajdziesz na stronie www.zanim-podpiszesz.pl.

SPRZEDAWAJ ZBĘDNE SPRZĘTY

Masz w domu sprzęty, których nie używasz, a które mogłyby się jeszcze komuś przydać? Nie wyrzucaj ich na śmietnik, tylko spróbuj na nich zarobić. Jest wiele portali internetowych, na których możesz pozbyć się zbędnych przedmiotów i w ten sposób podreperować swój budżet.

WRZUCAJ DROBNIAKI DO SKARBONKI

Grosz do grosza i po pewnym czasie możesz zbierać całkiem niezłą sumkę.

OSZCZĘDZAJ NA PRĄDZIE I WODZIE

Zainwestuj w filtr do wody, bierz prysznic zamiast kąpieli w wannie, wymień żarówki na energooszczędne, wyłączaj sprzęty, których nie używasz.

NAUCZ SIĘ ANALIZOWAĆ SWOJE ZACHOWANIA

Dlaczego to kupiłem? Czy naprawdę jest mi to potrzebne? Może warto odłożyć pieniądze na zmywarkę, która pozwoli oszczędzić na zużyciu wody lub na wspólny wyjazd z rodziną cementujący bliskie relacje. Jeśli jednak zdarzyło Ci się dokonać niepotrzebnych zakupów, zastanów się i przeanalizuj swoje zachowanie, aby uniknąć go w przyszłości.

POŻYCZKI

SZYBKIE POŻYCZKI

„Gotówka w 15 minut” czy „bez BIK-u, bez zaświadczeń” – internet jest pełen ofert na szybkie pożyczki, które przyznawane są właściwie od ręki, bez względu na faktyczną zdolność kredytową klienta. Taka uproszczona procedura wydawać się może kusząca dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Należy jednak pamiętać, że z reklamy nie dowiemy się o wysokich kosztach obsługi zadłużenia, a umowy często konstruowane są w taki sposób, że nawet specjaliści mogą mieć problem z ich zrozumieniem.

Zwykle w instytucjach parabankowych¹ zaciągane są kredyty na stosunkowo niewysokie kwoty. Najczęściej od kilkuset złotych do kilkunastu tysięcy. Jednak z tytułu wysokiego oprocentowania i kosztów dodatkowych, mogą one znacznie urosnąć. Standardowo „chwilówka” kosztuje około 20-40% kwoty pożyczki. W skrajnych przypadkach dług może wzrosnąć nawet o 100%. Bez względu na to, czy czujemy się oszukani, pożyczone pieniądze trzeba będzie oddać. Więcej informacji na stronie www.zanim-podpiszesz.pl, na której można znaleźć m.in. poradnik dla zadłużonych.

¹ Parabank to podmiot prowadzący działalność charakterystyczną dla banków na podstawie innych przepisów niż Prawo bankowe. Pojęcie parabanków nie jest sprecyzowane w polskim prawie. Najszersza definicja stwierdza, że parabankami są wszelkie instytucje finansowe świadczące usługi podobne do bankowych tzn.: towarzystwa ubezpieczeniowe, przedsiębiorstwa oferujące pożyczki pieniężne lub inwestycje kapitałowe, niebankowych wydawców kart płatniczych, przedsiębiorstwa kurierskie działające na rynku płatności, hipermarkety przyjmujące okresowe opłaty od ludności. Do tej kategorii zaliczyć też można podmioty świadczące usługi pośrednictwa finansowego, kredytowego, brokerskie, leasingowe, faktoringowe, kantory walutowe, platformy internetowe oferujące usługi finansowe (pożyczki społecznościowe), a nawet systemy argentyńskie.

Źródło: www.nbportal.pl/slownik/pozycje-slownika/parabank

CO ZROBIĆ, BY NIE DAĆ SIĘ OSZUKAĆ?

- Weź formularz umowy pożyczkowej i zanieś go do biura rzecznika praw konsumenta, by uzyskać bezpłatną poradę. W Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów można dowiedzieć się, gdzie znajdziemy najbliższego rzecznika (tel. 801 440 220 i 22 290 89 16, https://uokik.gov.pl/porady_konsumenckie.php).
- Zwróć uwagę, jaka jest całkowita kwota do zapłaty i ile wynosi stopa procentowa. Oprocentowanie może wiązać się z koniecznością zwrotu znacznie większej kwoty niż ta, którą pożyczylimy. Może się tak stać, gdy np. procenty naliczane są w stosunku tygodniowym, a nie rocznym.
- Uważaj na opłatę wstępną za rozpatrzenie wniosku. Zdarza się, że klient nie spełnia wymagań, o których nigdzie wcześniej nie wspomniano i nie dość, że pożyczki nie otrzymał, to odmówiono zwrotu opłaty przygotowawczej. Tego typu postanowienia są niezgodne z prawem w umowach z konsumentami.
- Sprawdź dokładnie firmę, od której zamierzasz pożyczyć pieniądze. Przeszukaj zasoby internetowe Krajowego Rejestru Sądowego i Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Zorientuj się w dotychczasowej działalności oraz ewentualnych skargach. W tym przypadku pomocny może być internet. Pożyczkobiorcy często opisują swoje doświadczenia z instytucjami finansowymi na forach.
- Zwróć uwagę na wymagane zabezpieczenie. Wystrzegaj się ustanawiania zabezpieczeń na nieruchomości. Wielu kredytobiorców potraciło majątki przez nieświadome zaciąganie pożyczek. Konieczność podpisania umowy u notariusza powinna być alarmująca!

Najważniejszym pytaniem, jakie trzeba sobie zadać, jest to, czy w ogóle nas stać na pożyczanie pieniędzy. Wakacje czy gorący okres przedświąteczny zachęcają do wydawania pieniędzy. Zamierzając wziąć pożyczkę, zawsze powinniśmy się dwa razy zastanowić.

KONSEKWENCJE ZADŁUŻENIA

CZARNA LISTA

Jeśli masz zaległe płatności z tytułu niezapłaconych rachunków lub rat za kredyty, możesz trafić na jedną z list nierzetelnych dłużników. Dostać się na nią jest stosunkowo łatwo. Wystarczy zalegać przez 60 dni z kwotą 200 zł. Znacznie trudniej jest zostać z listy wykreślonym.

Za prowadzenie rejestru dłużników odpowiedzialne są biura informacji gospodarczej, tzw. BIG-i. Są to prywatne przedsiębiorstwa, które zbierają informacje o zaległych płatnościach i sprzedają dane tym, którzy chcą sprawdzić wiarygodność finansową osób czy firm. Np. bank, w którym chcesz zaciągnąć kredyt lub operator sieci komórkowej, u którego zamierzasz podpisać umowę na abonament telefoniczny. Nadzór nad biurami sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki.

Każdy może sprawdzić, czy znalazł się na czarnej liście. Żeby sprawdzić swoją historię kredytową należy wejść na stronę Biura Informacji Kredytowej (BIK): www.bik.pl i zamówić płatny „profil kredytowy Plus”. Potrzebne będą: zdjęcie lub skan dowodu osobistego, numer i seria dowodu osobistego, PESEL oraz numer rachunku bankowego, z którego wykonamy przelew identyfikacyjny na kwotę 1 zł.

CO ZROBIĆ, GDY JUŻ TRAFIMY NA CZARNĄ LISTĘ?

W takiej sytuacji należy spłacić przeterminowaną należność lub jej część i skontaktować się z wierzycielem, w celu ustalenia warunków spłaty. Warto jak najszybciej sprawdzić, czy wierzyciel sprzedał Twój dług firmie windykacyjnej, ponieważ biuro usuwa dane dłużnika po upływie 14 dni od otrzymania takiej informacji.

Dłużnikowi, który nie zdecyduje się na spłatę swojego zadłużenia, ani na negocjacje z wierzycielem, pozostaje tylko czekać na usunięcie jego nazwiska z rejestru BIG. Informacje o dłużnikach usuwane są przez biura po upływie od 3 do 10 lat od dnia ich przekazania przez wierzyciela. Jednak nawet po upływie tego czasu dłużnik, który nadal nie spłacił wierzytelności, nie może spać spokojnie. Ustawa o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych uzależnia bowiem dokonanie wpisu od faktu istnienia zobowiązania. Z tego powodu przedawnione zobowiązania także mogą być dopisane do BIG-ów.

Funkcjonowanie BIG oraz BIK ma swoje zalety, jak i wady. Mogą one unieemożliwić zaciągnięcie nowego kredytu, ale z drugiej strony także sprawić, że nie zadłużymy się za dużo i nie popadniemy w tzw. spiralę zadłużenia. Warto przy tym pamiętać, że wpis do danego rejestru nie nastąpi, lub nastąpi, ale będzie dla nas korzystny, o ile ze swoich zobowiązań będziemy wywiązywali się terminowo.

SŁOWNICZEK NAJWAŻNIEJSZYCH POJĘĆ

Bankowość elektroniczna (e-banking) – jest formą usług, polegającą na umożliwieniu dostępu do rachunku za pomocą urządzenia elektronicznego: komputera, bankomatu, telefonu, terminalu i linii telekomunikacyjnych (w tym internetu).

Budżet domowy – spis dochodów i wydatków wszystkich członków rodziny. Budżet domowy prowadzić można w różnych przedziałach czasowych (dziennym, tygodniowym, miesięcznym, rocznym). Najlepiej sprawdzają się miesięczne rejestry wydatków, które zaczyna się spisywać po otrzymaniu wypłaty lub innych świadczeń pieniężnych.

Karta płatnicza – elektroniczny instrument płatniczy, stanowiący jedno z narzędzi zdalnego dostępu do pieniędzy zgromadzonych na rachunku bankowym. Karta płatnicza pozwala na dokonywanie bezgotówkowych płatności za towary i usługi oraz dokonywanie transakcji w bankomacie, wpłatomacie, a także na odległość, tj. np. przez Internet lub telefon. Karty płatnicze mogą być wydawane przez banki, niebankowe instytucje finansowe lub takie podmioty, jak sieci handlowe, instytucje pośrednictwa finansowego, stacje paliw czy firmy telekomunikacyjne.

Kredyt – rodzaj umowy zawieranej z bankiem, na podstawie której instytucja finansowa udostępnia nam ustaloną kwotę pieniężną, a my zobowiązujemy się do zwrotu tej kwoty wraz z odsetkami – przed upływem zapisanego w umowie terminu spłaty.

Lokata terminowa – jest to umowa między bankiem a klientem dotycząca lokowania środków pieniężnych zawierana na czas określony. Bank zobowiązuje się wypłacić kapitał wraz z odsetkami na koniec okresu umowy. Lokaty dzielą się na odnawialne i nieodnawialne. Przy pierwszej opcji po upływie terminu lokata jest automatycznie odnawiana. W przypadku tych drugich po upływie terminu środki zostają zwrócone klientowi. Klient, który podejmie środki przed terminem okresu lokaty, ponosi konsekwencje, z reguły w postaci utraty części bądź całości nagromadzonych odsetek.

Lokata dynamiczna – rodzaj lokaty bankowej (formy terminowego depozytu bankowego), z której klient może się wycofać przed końcem okresu trwania tej umowy bez niebezpieczeństwa utraty odsetek (przy wcześniejszym zerwaniu lokaty odsetki są naliczane proporcjonalnie do okresu przechowywania pieniędzy na lokacie). Oprocentowanie lokaty dynamicznej zazwyczaj wzrasta wraz z kolejnym okresem trwania lokaty (lokata ta często nazywana jest też lokatą progresywną).

Pożyczka – umowa zawierana pomiędzy pożyczkobiorcą i pożyczkodawcą. Pożyczkodawca przekazuje środki pożyczkobiorcy, a ten zobowiązuje się je zwrócić w czasie określonym lub nieoznaczonym, w zależności od zapisów umowy. W przeciwieństwie do kredytu, oprócz pieniędzy pożyczać możemy przedmioty. Gdy termin spłaty lub zwrotu pożyczki nie jest jasno określony, pożyczkobiorca zobowiązany jest do jej zwrotu w okresie sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę.

Rachunek płatniczy – rachunek prowadzony przez bank lub spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową na podstawie umowy rachunku płatniczego zawartej z jego posiadaczem. Posiadacz rachunku może swobodnie dysponować środkami zgromadzonymi na nim, o ile w umowie z bankiem lub spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową nie zostały zawarte postanowienia ograniczające swobodę dysponowania tymi środkami.

Rachunek oszczędnościowy – rodzaj rachunku bankowego ułatwiający gromadzenie środków. Zazwyczaj środki zgromadzone na takim rachunku są wyżej oprocentowane niż na rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych. Rachunek oszczędnościowy łączy ze sobą cechy rachunku osobistego oraz lokaty.

Wykaz źródeł:

<http://poradnik.ngo.pl/lokaty-bankowe>

<https://www.nbportal.pl/sloownik>

<http://www.czasnafinanse.pl/produkty-finansowe/kredyty/artykuly/big'i,-czyli-czarne-listy-dluznikow>

https://www.knf.gov.pl/Images/Raport_Bankowosc_elektroniczna_tcm75-24666.pdf

PRZYDATNE TELEFONY I ADRESY STRON INTERNETOWYCH

Narodowy Bank Polski

www.nbp.pl

Portal Edukacji Ekonomicznej NBP

www.nbportal.pl

Komisja Nadzoru Finansowego

www.knf.gov.pl

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - 801 440 220 i 22 290 89 16

www.uokik.gov.pl

Federacja Konsumentów

www.federacja-konsumentow.org.pl

Ministerstwo Sprawiedliwości

www.ms.gov.pl

Kampania: Nie daj się nabrać. Sprawdź zanim podpiszesz.

www.zanim-podpiszesz.pl

Europejskie Centrum Konsumentkie

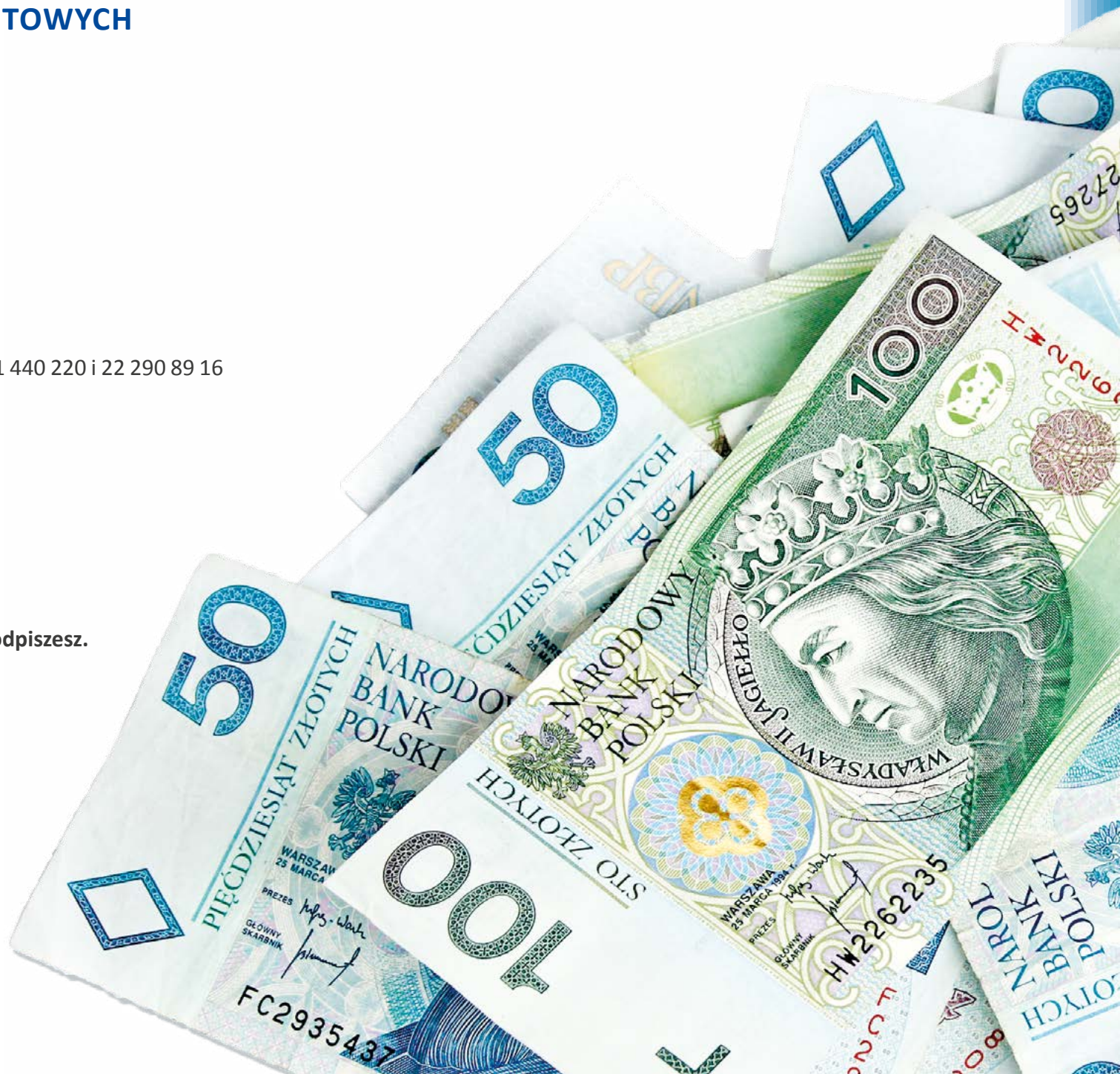
www.konsument.gov.pl

Związek Banków Polskich

www.zbp.pl

System Zastrzegania Kart - 828 828 828

www.zastrzegam.pl

Fundacja United Way Polska
www.unitedway.pl